

КАЗУСИ В ОБЛАСТТА НА АДМИНОСТРАТИВНО ПРАВО И АДМИНИСТРАТИВЕН ПРОЦЕС

1. Георги Илиев иска от областния управител да издаде заповед за изземване от Петър Петров на недвижим имот – подробно описан в молбата му. Областният управител е уведомил Петър Петров за образуваното производство, изслушал е обясненията му и е издал заповедта. В издадената заповед областният управител е изложил само фактическите основания за нейното издаване без да е посочил правните основания. Петър Петров обжалва заповедта пред Окръжен съд с оплакване, че е наемател и е представил договор за наем.

Въпроси:

1. Правилно ли Петър Петров е подал жалбата до Окръжен съд?
2. Какъв е редът за подаване на жалба срещу индивидуален административен акт?
3. Кой лица трябва да призове съдът като страни и защо?
4. Кое е правното основание за издаване заповедта на областния управител?
5. Върху кого лежи доказателствената тежест в процеса и кои са допустимите доказателствени средства?
6. Обвързан ли е съдът от оплакванията на жалбоподателя?
7. Какви са правомощията на съда в първата инстанция (какво може да е съдържанието на съдебното решение)?
8. Подлежи ли на обжалване решението на първоинстанционния съд, по кой ред и пред кой съд?
9. Какъв е предметът на проверка и какви са правомощията на второинстанционния съд?

Отговори:

1. Не. Заповедта издадена от областния управител представлява индивидуален административен акт и следва да се обжалва пред административен съд (чл.128 АПК).
2. Индивидуалният административен акт се обжалва по реда на АПК, описан в Глава десета, Раздел I – Оспорване на индивидуални административни актове. На основание чл.152, ал.1 от АПК жалбата се подава до административния съд чрез органа, издал оспорвания акт, т.е. чрез областния управител.
3. Съдът трябва да призове като страни Петър Петров, областния управител и Георги Илиев. Те се призовават на основание чл.153, ал.1 АПК, според който страни по делото са оспорващият, органът, издал административния акт, както и всички заинтересовани лица.
4. Правното основание за издаване заповедта на областния управител е

чл.32, ал.1 от Закона за администрацията, според който областният управител издава заповеди в границите на предоставените му правомощия. Правомощията на областния управител са подробно описани в чл.31 от Закона за администрацията, като съгласно чл.31, ал.1, т.3 той отговаря за опазването и защитата на държавната собственост на територията на областта. Липсата на правни основания в заповедта на областния управител е порок, който може да бъде саниран.

5. По силата на чл.170, ал.1 АПК тежестта на доказване лежи върху административния орган и лицата, за които оспореният административен акт е благоприятен. Т.е. доказателствената тежест е върху областния управител. От друга страна обаче жалбоподателят Петър Петров има право да посочва доказателства и това е в негов интерес.

6. Съдът е длъжен, с оглед един от основните принципи на служебното начало, въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения адм. акт на всички основания по чл. 146 от АПК.

7. По силата на чл.172, ал.2 АПК съдът може да обяви нищожността на оспорения административен акт, да го отмени изцяло или отчасти, да го измени или да отхвърли оспорването.

8. Първоинстанционното съдебно решение подлежи на касационно оспорване пред ВАС по реда на АПК, глава дванадесета – Касационно производство.

9. Предметът на проверка на второинстанционния съд е законосъобразността на първоинстанционното съдебно решение.

2. Водачът на Х управлява автомобила си и преминава през кръстовище при червена светлина на светофара. В автомобила пътува и лицето У. След като е преминал през кръстовището, водачът е спрял за проверка от орган на КАТ. При извършената проверка е взета проба за наличието на алкохол в кръвта на водача, като е установено съдържание от 0.8 промила. Установено е също, че както и водача, така и пътника У са били без предпазни колани. За установяване на нарушенията служителят на КАТ съставя акт, който Х отказва да подпише, като твърди, че не е извършил посочените в акта нарушения – “преминаване на червено” и “управление на МПС без предпазен колан”. Служителят на КАТ отнема свидетелството за правоспособност на водача поради съдържанието на алкохол в кръвта над допустимата норма и удостоверява отказа на Х да подпише акта с подписа на свидетел – лицето Z, което случайно преминава по улицата. В срок от един месец след съставянето на акта на водача Х е издадено наказателно постановление за извършените нарушения “управление на МПС след употреба на алкохол над допустимата норма”, “преминаване на червена светлина” и “управление без предпазен колан”, с което са му наложени административни наказания “лишаване от право да управлява МПС за срок от 1 година” и “глоба от 300 лева”. Тъй като

след съставяне на постановлението Х не е бил открит на посочения адрес, наказващия орган е отбелязал на постановлението, че нарушителя не може да бъде открит на адреса и посочил дата на отбелязването. Две седмици след датата на отбелязването Х получава на същия адрес писмо, с което е уведомен за наложеното наказание и подава жалба до Районния съд, с която иска отмяна на същото.

1. Какви са белезите на административното нарушение? В какво се изразява разликата между административните нарушения и престъпленията?

- Описаното административно нарушение е свързано с виновно действие (чл. 7 (1) от ЗАНН). Юридическите факти, които показват нарушението са: преминаване на червен сигнал на светофара, управление на МПС без предпазен колан и управление на МПС в нетрезво състояние. Не може да се говори за непредпазливост. След като водачът на МПС има свидетелство за правоуправление, то това означава, че той е бил счетен за вменяем при издаването му от съответните власти. Това показва, че той може да носи отговорност за действията си (чл. 26 (1) от ЗАНН). Според ЗАНН „Административното нарушение е това деяние (действие или бездействие), което нарушава установение ред на държавното управление, извършено е виновно и е обявено за наказуемо с административно наказание, налагано по административен ред.” (чл. 6). Член 9, ал. 1 от Наказателния кодекс дава определение за престъпление: „Престъпление е онова общественоопасно деяние (действие или бездействие), което е извършено виновно и е обявено от закона за наказуемо”. Следователно разликата между административно нарушение и престъпление е, че с първото се нарушава установения ред (в случая този, регламентиран със Закона за движение по пътищата и Правилника за приложението му), а престъплението е деяние, опасно за обществото, застрашаващо обществото.

2. Каква е отговорността за извършено административно нарушение, какви са видовете административнонаказателна отговорност?

- В чл. 13 от ЗАНН се предвиждат следните административни наказания: обществено порицание, глоба и лишаване от право за упражняване на определена професия или дейност. Чл. 16 конкретизира наказанието за управление на МПС след употреба на алкохол. Чл. 24 на ЗАНН разпорежда, че административната отговорност е лична, а чл. 26 изброява кои лица са административнонаказателно отговорни. В случая лицето Х може да носи административно наказателна отговорност, тъй като изпълнява условията на ЗАНН – вече беше споменато, че се счита за вменяем и щом има свидетелство за управление на МПС, значи е навършил 18 г., което отговаря на условията за да може да носи административна отговорност.

3. Какъв е реда за налагане на административни наказания?

- Чл.36 от ЗАНН урежда реда за образуване на административно производство – „съставяне на акт за извършеното административно

нарушение”, след което се образува преписка. Чл. 37 посочва, че актове могат да създават „длъжностни лица, посочени изрично в съответен нормативен акт”. В случая това изискване и изпълнено – актът е съставен от служител на КАТ.

4. На какви изисквания трябва да отговарят акта и наказателното постановление?

- Чл. 40 (1) разпорежда акта да бъде съставен в присъствието на нарушителя и свидетели, а ако няма такива присъствали при извършването на нарушението, актът се съставя в присъствието на двама други свидетели, като това се отбелязва в него (3). Чл. 42 описва какво трябва да съдържа акта – трите имена на съставителя на акта, дата на съставяне, дата и място на извършване на нарушението, законните разпоредби, които са нарушени, трите имена и възрастта на нарушителя, точния му адрес и месторабота, ЕГН, имената и точните адреси на свидетелите и ЕГН, обясненията и възраженията на нарушителя, ако е направил такива, имената и точните адреси на лицата, които са претърпели имуществени вреди и техните ЕГН, опис на иззетите материали и вещи. Последните две нямат отношение към разглеждания казус.

5. Спазени ли са изискванията на ЗАНН при издаването на акта от служителя на КАТ?; ако не са, посочете какви са допуснатите процесуални нарушения.

- В казуса се посочва, че лицето Z удостоверява с подписа си отказа на лицето X да подпише протокола, но не се посочва дали това лице е свидетел на извършването на нарушението или дали лицето Y, който е свидетел е подписал акта в това си качество. В този смисъл, ако актът не е подписан от лицето Y в качеството му на свидетел на извършването на нарушението, актът не е съставен правомерно, тъй като не е съставен в присъствието на двама други свидетели, както изисква чл. 40 (3), а само на един – лицето Z, тоест не са изпълнени разпоредбите на чл. 40 (1) и (3) от ЗАНН. Ако Y не се е подписал като свидетел, това би могло да означава нарушаване на чл. 43 (1), който изисква подпис поне на един свидетел, ако приемем, че лицето Z е свидетел само по чл. 43 (2). Служителят на КАТ е нарушил и чл. 43 (5) тъй като не е връчил срещу разписка копие от акта на лицето X.

6. С какви възможности за защита разполага наказаното лице след съставяне на акта за установяване на нарушението?

- Според чл. 44 (1) освен възраженията при съставяне на акта в тридневен срок от подписването му нарушителят може да направи и писмени възражения по него.

7. Нарушени ли са изискванията на ЗАНН при издаването на наказателното постановление? Какво нарушение е допуснато?

- Във връзка с разясненото в края на т. 5 по-горе (копие от акта не е връчено на нарушителя), в случая е нарушен и чл. 52 (2), който предвижда акта да се върне на съставителя си, ако той не е бил предявен по надлежния ред. В тази връзка е нарушен и чл. 23 (2), според който „наказателно постановление се издава и когато е допусната нередовност в акта, стига да е установено по

безспорен начин извършването на нарушението, самоличността на нарушителя и неговата вина”, тъй като в случая не е установено по безспорен начин, че нарушителят е преминал на червена светлина и е карал без предпазен колан, поради липсата на надежно споменати свидетели на деянието.

8. С какви възможности за защита разполага наказаното лице след съставяне на наказателното постановление?

- Наказаното лице има възможност да обжалва наказателното постановление в седемдневен срок от връчването му (чл. 59 (2)). В срок от седем дни от получаване на жалбата на наказания, наказващият орган я изпраща заедно с цялата преписка на съответния районен съд (чл. 60 (2)).

9. В кой момент влиза в сила наказателното постановление?

- Чл. 64 постановява как влизат в сила наказателните постановления – ако не подлежат на обжалване (а), ако не са били обжалвани в законния срок (б) и ако са били обжалвани, но са били потвърдени или изменени от съда (в).

10. Ще се приеме ли, че постановлението е редовно връчено? Обяснете защо.

- Постановлението е редовно връчено, тъй като са спазени разпоредбите на чл. 59 (2), според които „когато нарушителят или поискалият обезщетение не се намери на посочения от него адрес, а новият му адрес е неизвестен, наказващият орган отбелязва това върху наказателното постановление и то се счита за връчено от деня на отбелязването”. Наказващият орган е изпълнил изискванията – след като не е открил нарушителя на посочения от него адрес, на постановлението е отбелязано, че той не може да бъде открит и датата на отбелязването. От това следва, че жалбата на нарушителя до съда не е подадена в законния срок за обжалване от седем дни след връчване на наказателното постановление (чл. 59 (2)), тъй като той я е направил две седмици след датата, на която наказателното постановление се счита за връчено.

11. Какви са правомощията на съда при разглеждане на жалбата?

- По принцип при жалба подадена в законно установения срок правомощията на съда се изразяват това, че той „в състав само от съдия разглежда делото по същество и се произнася с решение, с което може да потвърди, да измени или отмени наказателното постановление” – чл. 63 (1). Тъй като нарушителят от коментирания казус не е спазил срока, за него остава единствено възможността да се изпълни чл. 59 (2), който предвижда прокурор да подаде протест срещу наказателното постановление в срок от две седмици след издаването му.

3. Министърът на Земеделието и храните издал инструкция до регионалните звена на министерството за приемане на заявления по наредба, издадена от него същата година. Юридическо лице твърди, че процедурата, заложена в инструкцията, нарушава законови права и интереси на лицето.

Може ли юридическото лице да обжалва инструкцията?

Инструкцията е вътрешен административен акт – тя е адресирана само до подчинени на органа лица и няма ефект към лица извън администрацията – чл. 7, ал. 3 ЗНА. Инструкцията не се обнародва и няма презумпция за нейното познаване, следователно и задължение за спазването ѝ и интерес от обжалване. Чл. 2, ал. 2, т. 3 АПК обаче допуска лицата да обжалват и такъв акт, ако той реално засяга техни права и интереси, така и Решение 21/1995 на Конституционния съд. В казуса ще зависи дали лицето може да докаже своя интерес от обжалване. На този етап за верен ще се смята и първият отговор.

4. Административен орган издал акт, в мотивите на когото била надлежно описана фактичката обстановка, но не били направени юридически квалификации. Заинтересовано лице иска да обжалва акта.

Има ли порок, който може да бъде използван в обжалването?

Може ли административният орган да санира порока? Ако да – как и до кой момент?

Административният орган е длъжен да мотивира акта си както с фактически, така и с правни основания за издаването му – чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК. Липсата на правни основания е порок във формата, липса на мотиви (двете изисквания са кумулативни). Съгласно Тълкувателно решение на Върховния съд 16-75-ОСГК такъв акт е унищожаван. Съгласно същото решение органът може да санира акта с допълнително представяне на мотиви, като крайният момент е започване на съдебно обжалване. Според проф. Лазаров крайният момент за саниране е започване на съдебно обжалване.

5. Пред кой орган подлежат на обжалване актовете на председателя на държавна комисия?

Държавната комисия е колективен орган. Председателят ѝ не издава актове, актове се издават от комисията като цяло.

В хипотеза на актове по назначаване, санкциониране и освобождаване на служители (чл. 50, ал. 6 ЗА), актовете се обжалват по реда на ЗДСл пред съответния административен съд.

6. Областният управител на Област А сметнал, че решение на Общинския съвет на Община Б, влизаща в Област А, за предоставяне на концесия нарушава интересите на общината. Може ли областният управител да оспори този акт? Освен областният управител има ли друг орган, който може да оспори акт на Общинския съвет по целесъобразност?

- контролът на областния управител е само по законосъобразност – чл. 32, ал. 2 ЗА и чл. 45, ал. 4 ЗМСМА.

- кметът на общината може да оспори нецелесъобразно решение на ОбС - чл. 45, ал. 5 ЗМСМА.